

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

75. ÅRGANG

26. JANUAR 1963

A V I N N H O L D E T :
EFTER EN TV-DEBATT - I LIVETS TJENESTE - PATER GRAN
UTNEVNT TIL BISKOP - FADERVÅR - HANS KÜNG - FILM
- BLIKK PÅ TIDEN - LITTERATUR - UTENLANDSNYTT

NR
2

NESTE NUMMER UTKOMMER 9. FEBRUAR 1963

Vor Frue Sykepleieskole

Se artikkelen i dette nr.
Alle nærmere opplysninger om opptagelsesvilkår, søknadspapirer m.v. ved henvendelse til
Vor Frue Sykepleieskole,
Ullevålsvn. 2,
O: 1 o.

St. Sunniva Skole

Innskrivning av elever til 1. klasse
høsten 1963 må skje innen utløpet av
januar. Dåpsattest må forevises.

FANT DE innbetalingskortet i forrige nummer?
Takk til alle som allerede har betalt! ST. OLAV's eksp.

St. Hallvard-guttene

Dir.: ØISTEIN VOGT

Opptagelse av nye gutter til koret (Sangskolen) foregår nå.
Alder for innmeldelse 8—12 år.
God oppførsel forlanges.
Gutter med notekunnskap blir foretrukket.
Innmeldelse over telefon 21 57 62.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	} Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	
St. Pauls Kirke	} Bergen
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikker.	} Hammerfest
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikael's Kirke	} Hønefoss
St. Mikael's Prestegård	
St. Theresia kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Lillestrøm
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeth Hosp.	
Vår Frue Kirke	
Bispegården	} Tromsø
St. Olavs Kirke,	
Bispegården	
St. Olavs kirke	
St. Olavs Prestegård	} Tønsberg
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 41 79 80

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: St. Olavs kirke,	7.00	11.00
Akersveien 5. Biskopen og prestegården	9.00	
42 52 87. Sogneprestekontoret 41 41 61	9.45 m.eng. pr.	
St. Hallwards kirke, Fransiskanerne,	8.30	11.00
Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	19.00	
St. Dominikus kirke, Dominikanerne,	8.15-9-	10.00
Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	11.30	
Vår Frue Villas kapell, Montebello,	—	8.30
Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kloster, Trondheimsv. 309,	—	9.00
tlf. 21 25 87		
ARENDAL: St. Franciskus kirke,	8.00	10.45
Tyholmen, tlf. 2209		
BERGEN: St. Pauls kirke,	8.00	10.30
Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00	
Vår Frue kirke, Hellevien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke,	8.30	10.30
Cappelsengt. 1, tlf. 83 20 19		
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke,	8.30	10.45
Kongensgt. 9, tlf. 1438		
HALDEN: St. Peters kirke,	8.00	10.45
Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168		
HAMAR: St. Torfinns kirke,	8.30	11.00
Torgvaten 113, tlf. 23 751		
HAUGESUND: St. Josefs kirke,	8.30	11.00
Haraldsgt. 21, tlf. 3195		
HØNEFOSS: St. Theresia kirke,	8.00	10.30
Vesterngt. 5, tlf. 266		
KRISTIANSAND S.: St. Ansgars kirke,	8.00	10.30
Kirkegaten 3, tlf. 24 225		
LILLEHAMMER: Mariakapellet,	—	10.00
Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550		
LILLESTRØM: St. Magnus kirke,	8.30	11.15
Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke,	7.45	10.45
Sverresgt. 26, tlf. 50 793		
STABEKK: Maria Kirke,	8.30	10.30
Nyveien 17, tlf. 53 77 35		
STAVANGER: St. Svithun kirke,	8.00	10.30
Dronningensgt. 8, tlf. 25 534		
SYLLING: St. Hallwards kapell,	—	—
tlf. 84 90 28 (Drammen)		
TØNSBERG: St. Olavs kirke,		10.45
Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949		
St. Olavs kapell	8.00	
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke,	8.30	11.00
Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21 221	19.00	
St. Elisabeth Hospitals kapell,	6.15	—
IIa, tlf. 20 221		
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke,	8.00	11.00
Flintegaten 5, tlf. 2779		
MOLDE: St. Sunniva kirke,	8.30	11.00
Parkveien 23, tlf. 1100		
ÅLESUND: Vår Frue kirke, tlf. 7558		11.00
Mariabeimen, Nørve, tlf. 7184	8.30	
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94.	8.15	10.30
Biskopen og prestegården tlf. 3604		
St. Elisabeth hospital,	6.20	—
Mellomveien 15, tlf. 2101		
BODØ: St. Eysteins kirke,	8.15	10.30
Hernesveien 22, tlf. 21 783		
HAMMERFEST: St. Elisabeth Inst.	8.00	
St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392		10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke,	8.00	10.30
Skolegt. 4, tlf. 1205		

Adopsjon.

Amerikansk ektepar (katolikker) vil gjerne adoptere et spebarn. For nærmere opplysninger ring 67 98 84, eller skriv til:
Fru James T. Wright, Fjordv. 17, Ulvøya.

ST. FRANCISKUS III ORDEN
har møte fredag 8. februar kl. 19 i St. Hallvard Kirke.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO
Onsdag 6. februar: Andakt i St. Josephs Kapell kl. 19.30.
Deretter samvær i foreningslokalet.
GENERALFORSAMLING.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO,
Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68.
Kontortid 12—13 hver dag
unntatt lørdag.

LEGMANNSRÅDET
OSLO KATOLSK BISPEDØMME
Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

OSLO KATOLSK MENIGHETSPLEIE
Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 27. JANUAR (3. s. e. Epifani):
Ep. Rom. 12, 16—21. Ev. Matth. 8, 1—13. Mandag: Petrus av Nolasus, bekj. Tirsdag: Frans av Sales, bisk. og kirkelærer. Onsdag: Martina, jomfru og mart. Torsdag: Johannes Bosco, bekj. Fredag: Ignatius, bisk. og mart. Lørdag: Maria Lysmesse.

SØNDAG 3. FEBRUAR (4. s. e. Epifani):
Ep. Rom. 13, 8—10. Ev. Matth. 8, 23—27. Mandag: Andreas Corsini, bisk. og bekj. Tirsdag: Agatha, jomfru og mart. Onsdag: Titus, bisk. og bekj. Torsdag: Romuald, abbed. Fredag: Johannes av Matha, bekj. Lørdag: Kyrill av Alexandria, bisk. og kirkelærer.

SØNDAG 10. FEBRUAR (Søndag Septuagesima): Ep. 1. Kor. 9, 24—27; 10, 1—5. Ev. Matth. 20, 1—16.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21

EFTER EN TV-DEBATT

Stat og kirke var nylig under internordisk debatt i fjernsynet, i et flere timers aftenprogram som har vakt en viss oppsikt. Innledningsvis lot programlederen, meget umotivert, *Arnulf Overland* ennå en gang avlegge sin velkjente vulgær-ateistiske trosbekjennelse, som om den skulle kunne klare begrepene. Klar og saklig var derimot en annen agnostiker, den svenske professoren og presse mannen dr. *Herbert Tingsten*. Mot seg, på nokså ulike premisser, hadde han en luthersk geistlig fra hvert av de skandinaviske land. Av innstilling svarte de ypperlig til den gamle og veltrufne karakteristikk av de tre lands lutherdom: Sveriges kirke, Danmarks menigheter og Norges kristne. To av dem forsvarte statskirkeordningen, sterkest Norges rektor *Alex Johnson*. Den norske kirke, sa han, kunne så meget mer konsentrere seg om sin rent åndelige oppgave som Staten befri den for de materielle bekymringer og for makten. Tankegangen og argumentet er ikke nye — heller ikke den naturlige og nødvendige motforestilling: At Staten, ikke minst innenfor den norske statskirkeordning, etterhvert er kommet til å «befri» den evangelisk-lutherske kirke for adskillig mer enn pengesorger og maktbrynde — ja skjærer løs på selve dens substans.

Da de lutherske kirker ved reformasjonen rev seg løs fra enheten med Vestens patriarkat, Roms biskop, falt de i fyrstens hender. Det var en mer eller mindre tålelig ordning så lenge «vor stormechtigste Fyrste», personlige skrøpeligheter til tross, anså seg for bundet av kirkens tro og bekjennelse midt i sin maktutøvelse. Idag er «fyrsten» gjerne en sosial-demokratisk eller venstre-liberal velferds-ideolog, hvis personlige trosforhold til den kirke og kristendom han håndfast administrerer, ofte forblir taktfullt udefinert. Med mindre han da selv sørger for å definere det — negativt: En av etterkrigstidens kirkestatsråder, *Lars Moen*, bekjente faktisk frimodig, etter sin funksjonstid, at han personlig var fritenker, og at arbeidet med kirkens affærer bare hadde øket hans uvilje mot dens folk. Sett i sammenheng med de øvrige statlige inngrep i kirkens liv og selvbestemmelse i Norge etter krigen, fortøner det seg gåtefullt for oss andre, at våre lutherske medkristne i Norge, prester og legfolk, overhodet finner dette forenlig med sin verdighet og selvrespekt.

Angår nå overhodet dette oss katolikker? Utvilsomt. Riktignok lever vi selv ubesvåret innenfor en frikirkeordning som etterhvert er blitt gunstigere og gunstigere. Blir det nylig fremlagte forslag til ny trosfrihetslov vedtatt, får vi en noe nær ideell status i det norske samfunnet. Så ideell at vi ingen årsak har lenger, til å misunne statskirken dens privilegier — dem kjøper statskirken nemlig farlig dyrt.

Men vi lever ikke lenger i den konfesjonelle egoismes tid. Ingen kristne i Norge har egentlig lov til å trekke likeglad på skuldrene over den skjebne som overgår et kirkesamfunn hvor det langt største antall norske kristne ennå finner sitt åndelige hjem. Kristendommens fremtid i Norge er et fellesanliggende, der den evangelisk-lutherske kirke ennå lenge nødvendigvis vil måtte bære dagens byrde og hete. At den har krefter til det, og at den ikke — omklamret av Staten — blir hindret i det, er et anliggende som ikke bare opptar den selv. Også «dissenterne» har rett og plikt til å følge foretagendet med oppmerksom bekymring.

I sin nær to tusen-årige tradisjon har vel den katolske kirke prøvet nesten alle tenkelige varianter av forholdet Stat—Kirke. Summen av all denne erfaring er temmelig entydig, og vårt århundres politiske kriser har bare kunnet bekrefte den: Ekteskapet er ikke lykkelig.

Da stat og kirke skilte lag i Frankrike i 1905, var det bare staten som ønsket skilsmisken. Det skjedde under uverdige og hatske former, men idag vet ikke desto mindre hver eneste prest og legmann i den franske kirke at det var riktig og fruktbart. Den franske kirke har idag hverken privilegier, rikdom eller offentlig «fasade». Til gjengjeld har den frihet, åndsmakt og kristent ansvar, og har — siden bruddet — rikelig gjenfunnet sin erobrende kraft.

(Forts. neste side)

Kirkestatsråden — «vor stormechtigste Fyrste».

I LIVETS

GLIMT AV EN

resultatet, direkte eller indirekte, av en kristen impuls. Det kaster et plutselig overlys når det gjelder å fatte kristendommen som verdensreligion.

Bak sykepleien, slik som vi gjennom vår kristne tradisjon har gitt den videre til hele menneskeheten, ligger et ord av Kristus: «Hva dere har gjort mot den minste av mine, det har dere gjort mot meg.» Kristendommen — den alene — lærte menneskene å pleie den syke, tigger eller konge, som en gudstjeneste — bokstavelig talt. Den som hjelper sin lidende neste, han møter sin Gud.

Og så er vi jo unektelig langt fra diskusjonen om hvorvidt det er lønnsatsene som forklarer svikten i tilgangen på sykepleie-personell. Sikkert er det i hvert fall, at i dagens samfunn er behovet større og utdannelsen grundigere enn noensinne for dem som vil stille seg i livets tjeneste ved å hjelpe sine syke medmennesker. «St. Olav» er så heldig å ha en av Oslos sykepleieskoler nær å dø — det følgende er noen fakta vi plukket opp i en samtale med den tidligere priorinnen ved Vor Frue Hospital, Moder Lætitia, og lederen av hospitalets sykepleieskole, Søster Andrea.

Sykepleien — en svikt i velstands-samfunnet? En skal ikke ha lest meget aviser etter krigen for å ha merket seg alarm-skrikene: De fine, hypermoderne hospitalene våre lider under konstant mangel på faglig utdannet arbeidshjelp. Det rare er at rekrutteringen slett ikke er så verst, det er senere at svikten inntrer. Det kan ha flere årsaker. Yrket er ytterst krevende, blant annet vil gifte yrkeskvinner vanskelig kunne kombinere hjemmet og «jobben».

Opprinnelig var jo sykepleien slett ingen «jobb», men utelukkende hva den også idag er for adskillige av dem som velger denne livsgjerning: Et kall. Kallsbevisstheten har ikke gode og oppmuntrende kår innen den type samfunn vi har skapt oss. Velferdsstaten er — med alle sine gode sider — drevet igjennom på kravet om sosial rettferdighet, og foretrekker å tale saklig og med klare tall om «yrker», også på dette området. For enkelte av dem som har administrativt ansvar i sykepleien er det endog en torn i øyet at vi ennå sier «Søster» til det mennesket som hjelper oss når vi ligger på sykesengen — det skal helst bli til «frøken».

Det er ikke det eneste av de mange store og små problemer innenfor dagens sykepleie-personell som røber, at denne særlige gjerning har sin helt spesielle bakgrunn, langt tilbake i en åndssammenheng som idag neppe er særlig god latin i Helsedirektoratet. Hva er det for en sammenheng?

Svaret kan vi finne ved å stille spørsmålet anderledes. Hvorfor er sykepleien opprinnelig ukjent utenfor det kristne Vesten? Til alle tider og på alle bredde- og lengdegrader har der da fantes syke og leger. Men om forlatelse: Ikke for alle! Impulsen til å sette opp en pleie for alle syke i samfunnet er ukjent utenfor Evangeliets lyssfære — hvert eneste folkehospital i Asia og Afrika idag er

Så lenge de ikke-lutherske kristne i Norge savnet full trosfrihet og likestilling, var det naturlig at de ønsket statskirkeordningen avskaffet — for sin egen skyld. Idag har vi heldigvis andre perspektiver: Økumenisk solidaritet overfor avkristningen er ett av dem. Og overfor tydelige tegn i tiden, som den statlige geskjeftighet i norsk kirkeliv etter krigen, forslaget til ny trosfrihetslov og nå sist en debatt som virkelig pekte fremover, melder der seg unektelig et spørsmål. Våre adskilte brødre får ta det i beste mening: Var det ikke på tide å bli herre i eget hus?

HRM.

Faktisk har jo St. Josefssøstrene drevet sykepleie her i Oslo i snart et sekel. Ennå står det vesle, skakke huset i Teatergaten hvor de første søstrene bodde, før hospitalet var reist, og de gikk til pleie i hjemmene. Så kom de opp i Ullevålsveien, og med slit, tålmod, sparsommelighet og en hel rekke andre dyder reiste de sitt sykehus — Moder Genovefa sendte vitterlig skolebarna på St. Hanshaugen for å samle fuglefjær til de sykes hodeputer. Senere kom støtten og anerkjennelsen, da Bernadottes norske livmedikus Egeberg doktorerte på Vor Frue Hospital, og på denne siden av sekelskiftet: utvidelser og moderniseringer. Hvor mange gode norske lutheranere har ikke på en sykeseng på Vor Frue oppdaget at så «formummede» mennesker som nonner egentlig har både hjertelag og humor, og at de katolske søstre slett ikke ville anfekte deres protestantiske sjel, men helbrede dem.

Utdanne sykepleiersker overensstemmende med norske krav og behov har Vor Frue gjort siden 1905. I begynnelsen bare sine egne ordenssøstre, men siden 1929 har skolen vært åpen også for andre. Siden 1947 er «Vor Frue Sykepleieskole» godkjent av Norsk Sykepleierforbund, og i 1952 ble den, sammen med de andre sykepleieskoler, også godkjent av Staten. Alle disse skolene fikk da også tilskudd av Staten — unntatt Vor Frues. Men for to år siden ble denne urettferdige unntagelsen rettet på i sin tur, og nå nyter skolen full og hel likestilling.

EN SKOLE I OMSORG

— Hva lærer elevene egentlig i en sykepleieskole idag? Priorinnen og søsteren forklarer villig, og stikker oss en imponerende pensumliste i hendene.

— Kravene skjerpes stadig. For å bli sykepleierske må en for det første ha tre års teoretisk utdanning etter folkeskolen — realskole eller tilsvarende. Sykehusenes alvorlige mangel på arbeidshjelp har nok vært en fare for utdannelsen — elevene fikk ikke tid og krefter nok

TJENESTE

SYKEPLEIESKOLE

til å lære. Men det retter nå på seg: I 1964 trer en ny, obligatorisk studieplan i kraft, som øker timetallet til det dobbelte. Utdannelsen tar tre år, med 1370 timer ialt. I den praktiske utdanning på avdelingene deltar elevene i sykepleiearbeidet 6 timer pr. dag i 5 av ukens dager. En dag pr. uke er avsatt til 5 skoletimer. Her på Vor Frue akter vi å sette denne planen ut i livet allerede i år.

Vi kikker på elevens leseplan — den gjenspeiler hvor sammensatt sykehusets virkelighet er. Disse unge pikene i skaut og forkle skal vite adskillig, ikke bare om de ulike sykdommer og pasientenes pleie, men om etikk, samfunns-hygiene, psykiatri, røntgen, laboratoriearbeid, samfunns-lære, sosial- og medisinallovgivning og en rekke andre emner som åpner utsynet fra sykehuset til miljøet. I studietiden må de også farte omkring, ikke bare fra avdeling til avdeling på Vor Frue Hospital, men også til Rikshospitalet, for å lære kirurgi og barne-medisin, til Dikemarks psykiatriske avdeling, til Oslo Helseråd og til den medisinske avdeling ved St. Josephs Hospital i Porsgrunn.

— Hvem underviser ved skolen?

— Det gjør både hospitalets egne leger og tilkalt forelesere. Også noen av søstrene underviser. Etter tre år avlegges en eksamen som er gyldig statseksamen i sykepleien — en utdanning for livet.

OM Å FÅ OG GI

— Hva ville De si var den beste menneskelige utrustning for en som søker inn i sykepleien, Moder?

Moder Lætitia svarer uten å nøle:

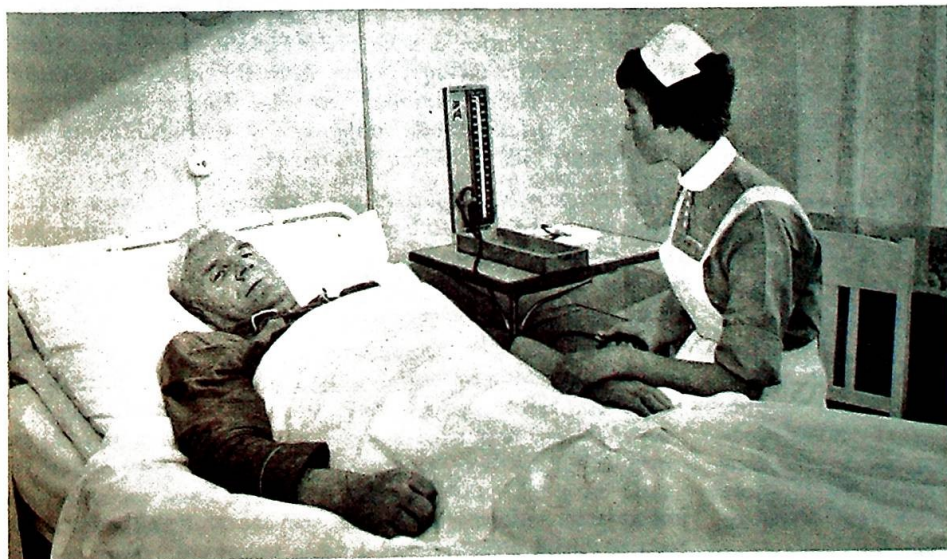
— Sunt vett og offervilje — og godt humør!

Vi må innrømme at kombinasjonen er god — de av oss som selv har ligget nokså brukne på en sykeseng husker hva nettopp en slik sykesøster kunne utrette. Moder Lætitia er ellers uvillig til å trekke en altfor skarp grense mellom sykepleien som kall og sykepleien som yrke — er det ikke ofte slik i livet at et yrke kan bli et kall, eftersom en vokser med oppgavene og modnes som menneske?

— Hva synes dere om de unge som idag søker inn i sykepleien?

— Helhetsinntrykket er godt — de unge er gjennomgående tiltalende, friskere og mer åpne enn før, arbeidsvillige og vennlige. Men vi vil gjerne ha flere — skolen er ikke nok kjent. Flere burde være oppmerksomme på fordelene ved å studere sykepleien i mindre grupper. Hos

«Der skal det åpenbares
hva du har tenkt så titt,
at den skal høyest gledes
som allermest har lidt.

For smerten er kun vrangen
av salighetens drakt.
I dypets dunkle kilder
speiler seg lysets prakt.»

(Carsten Hauch.)

PATER GRAN UTNEVNT TIL BISKOP

Meldingen om at pave Johannes XXIII har utnevnt pater *John Willem Gran* av Cistercienserordenen til hjelpebiskop i Oslo Katolske Bispedømme, med rett til å etterfølge biskop dr. Jac. Mangers i embedet, har vakt dyp tilfredshet og glede blant norske katolikker. Både som norskfødt og som cistercienser markerer Mgr. Gran forbindelsen med vår store katolske fortid — med sin ungdom, energi og rike utrustning gir han gode løfter for Kirkens fremtid i Norge.

«St. Olav» sender vår nye biskop sine ærbødige og hjertelige lykkønskninger og forsikringen om at norske katolikker vil omgi ham med sin forbønn mens han nå forbereder seg til bispevigsel og den ansvarsfulle gjerning.

John Willem Gran er født i Bergen i 1920 og kom under sin studietid i Rom i nær kontakt med den katolske kirke. I 1941 ble han opptatt i Kirken. I krigsårene tjenestegjorde han i de frie norske styrker i England, og kom ved frigjøringen i 1945 hjem som liaison-offiser. I flere år arbeidet han som regi-assistent på Jar, og deltok bl. a. i produksjonen av «Tungtvannsfilm». Han brøt imidlertid sin karriere i filmfaget for å tre inn i en av Kirkens store kontemplative ordener. I 1950 mottok han cisterciensernes ordensdrakt i abbediet Caldey i Syd-Wales og fikk klosternavnet John. Ved siden av sitt arbeide som mekaniker ved klosterets gårdsbruk fullførte han sin filosofiske og teologiske utdanning, og ble i 1957 presteviet. I 1959 ble han overført til sin ordens generalkurie Monte Cistello i Rom, hvor han tok en licentiats-eksamen i filosofi ved dominikanernes Angelicum-universitet, og ble betrodd administrative oppgaver.

oss er de i en klasse på 12—13. På de større sykepleieskoler kan der være opptil 75 elever i en klasse! Ellers har vi også hatt gledelige resultater — der er avgangskull som har oppnådd M.t.f. i gjennomsnittskarakter, sier Søster Andrea stolt, og Moder Lætitia nikker tilfreds.

— Skolen blir ikke oppfattet som en skole bare for katolikker, da? Eller som et sted der en systematisk blir «påvirket»?

Begge ryster bestemt på hodet.

— Vi har hatt elever fra både Frelsesarmeen og Pinsevennene, uten at det har vært noe som helst problem med trosforskjellen. Vi opptar elever fra alle trossamfunn og respekterer nøye deres overbevisning. I skolens formålsparagraf fastslår vi uttrykkelig at skolen skal sette elevene i stand til å «utvikle seg til harmoniske personligheter, som veiledet av den kristne etikk, kan ta standpunkt til de sosiale og moralske problemer de møter i sin gjerning».

Sunt vett. Offervilje. Godt humør. Er det mangelvare i Norge? Det trenges i hvert fall sårt på våre hospitaler, hvor personalet er godt, men utilstrekkelig, og ofte slites urimelig nettopp i disse gode egenskapene. Vi vet ikke om hjemmene idag ofte oppdrar til offervilje, men mon ikke mange unge har den latent liggende i seg? De ville være velkomne i sykepleien — et «yrke» som aldri — all vår teknikk og trygd til tross — vil kunne greie seg med mindre. De får bo i et hyggelig elevhjem. De får et lite tilskudd til utdannelsen, fritt opphold, fri uniform og trygdekasse. Ikke nettopp denne verdens skatter — arbeidsmarkedet frister nok idag mange med mer glimmer. Men for noen av dem byr visst denne gjerningen på noe de igrunnen alltid har søkt: Muligheten for å hjelpe, tjene, øve omsorg, være til håndgripelig nytte for medmennesker som har det vondt på kropp og sinn. I den muligheten kan der bo megen glede. En sykepleieskole er — midt i en nytte- og vinningstenkende tid — en av veiene til netopp den gleden.

UNGARSK STUDENTER I NORDEN SAMLET TIL KONGRESS

Pax Romana har mange jern i ilden. Pater C. *Hovath S.J.*, ungarernes særlige prest i Norge, forteller at den katolske studentorganisasjonen mellom 2. og 6. januar i år samlet 35 ungarske studenter fra de nordiske land til en liten kongress i Göteborg. Fra universiteter og høyskoler i Oslo, Upsala, Stockholm, Göteborg, Lund og Malmö møttes de til et ganske krevende program — 3 foredrag pr. dag med etterfølgende diskusjon. De ungarske foredragsholdere kom både fra kontinentet og fra de skandinaviske land. Fra svensk hold talte Rolf *Lys-høy*, en luthersk prest som har sluttet seg til den katolske kirke. Emnene for foredragene var «Kristendommen som kilde til de mest «progressive» idéer i vår tid», «Den kristnes intellektuelle oppgave i vårt samfunn», «Sosiallæren i *Mater et magistra*», «Den økumeniske bevegelse i og utenfor den katolske kirke», «Forholdet Stat-Kirke under utvikling», «Den katolske kirkes situasjon i Sverige». To diskusjoner var viet emner som «Unge ungareres intellektuelle oppgaver i utlendigheten» og «Den senere tids utvikling i Ungarn».

Kongressen ble avsluttet med messe og *Te Deum* i den katolske kirke i Göteborg, som også hadde stillet sin skole til rådighet for foredragene, og med hyggelig aften-samvær og dans i det Ungarske hjem i Göteborg. Deltagerne reiste oppmuntret og beriket tilbake til sine studier rundt om i Norden.

KATOLSK FORUM'S

program for vårsemesteret 1963, som markerer KF's nittende sesong, vil bli offentliggjort i neste nr. av «St. Olav».

AV
KIRKENS
LIV:

Fader vår

— du som er i
himlene —

Disse kjente ord har vi uttalt så ofte med den samme selvfølgelighet som et «tusen takk». De hører med til vår oppdragelse som katolikker, i hjemmet, på skolen og i kirken.

Derfor gjelder det om disse ord, hva Goethe en gang sa om oppdragelse i sin almindelighet: «Was du geerbt von deinen Vätern hast, erwirb es um es zu besitzen.» («Hva du har arvet fra dine forfedre, det skal du tilegne deg, forat det virkelig må bli ditt.»)

Også ordene fra Fadervår må vi gjøre til våre, hvis vi virkelig vil eie dem. Det første som slår oss i disse ord er at Gud er vår far. Han er altså ikke En som, høyt hevet over oss, går opp i beskuelsen av sitt eget vesen. Gud er ikke blendet av glansen fra sin egen majestet. Gud er far. Han vender seg til oss i kjærlig omsorg. På et språk som ikke kan misforståes har Jesus ofte talt om denne Guds omsorgsfulle kjærlighet overfor oss. «Ikke en spurv faller til jorden uten den himmelske fars vilje», sier Herren, og: «En jordisk far ville ikke gi sitt barn en sten, når det ber ham om brød. Hvor meget mere vil da ikke den himmelske far gi den rike gaver, som ber ham om det.» Guds omsorg kan forbause oss. Den forbauser oss, fordi vi merker så lite til den. Fordi vi så ofte føler oss alene i sorg og lidelse. Ville ikke en jordisk far ha grepet oftere inn i vårt liv? Hvor finner vi da denne omsorgen til Gud?

Alt dette er nok sant. Gud griper ikke som en jordisk far inn i vårt liv. Bekymringer, lidelse og sorg lar Han komme over oss. Han er bare en omsorgsfull far for så vidt som Han gir alt i vårt liv en mening. Gud står som far inne for det. Som pant på dette gir Faderen oss sin menneskeverdne sønn. På Ham la Faderen alt som gjør vårt liv til en byrde: «Synd, lidelse og død.»

Gavner det oss dette da? Nei, ingenting, hvis Sønnen ganske enkelt hadde bukket under for denne byrden. Hvis Golgata ikke hadde blitt etterfulgt av Påske. Hvorfor? Fordi da kalte Faderen Sønnen opp av graven, satte Ham i en tilstand av lykke som svarte til det Han hadde gjennomgått: min synd, mine lidelser og min død. I den oppstandne Herre finner vi derfor motstykket til alt som gjør vårt liv ulykkelig. Han er meningen i det som gjør vårt liv meningsløst. Å ville godta denne mening betyr å se og å ville mitt liv slik som Gud ser og vil det. Det kan jeg ikke av egen kraft. Jeg kan det bare hvis Gud gir meg det. Gud skjenker meg denne innsikt og denne vilje. Den nåde som er hans eget liv. Han skjenker det ikke bare én gang men alltid. Alltid er Gud livgivende i meg. Når jeg ber, når jeg mottar sakramentene. Ikke bare de «li-

turgiske» sakramenter men også «livets sakrament» d.v.s. når jeg i gjerning og ord prøver å gi uttrykk for kjærligheten.

Her reiser det seg et spørsmål. Når Gud er tilstede i meg som den alltid livgivende kraft, er Han da ikke mere lik en mor enn en far? Har ikke de religioner rett, som lar Guds bilde tre frem for oss som «Alma Mater», som lar menneskeheten leve i sitt skjød?

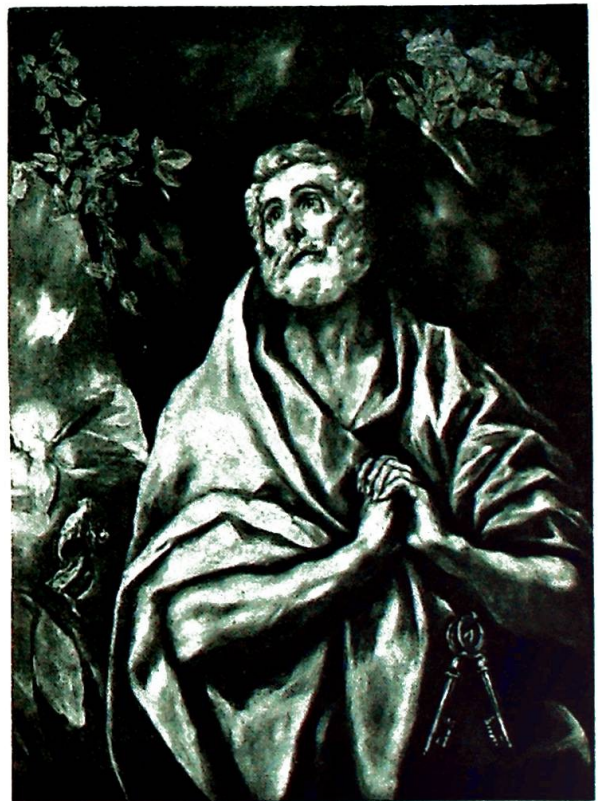
Gud har intet kjønn. Han er hverken mann eller kvinne. Men hvorfor kaller vi Ham da for far? Mannen er ikke mer menneskelig enn kvinnen. Hvorfor da far? Som mor er kvinnen inderligere forbundet med barnet enn faren. Hun bærer det i sitt skjød, nærer det ved sitt bryst, er stadig opptatt med det i kjærlig omsorg. Faren står barnet meget fjernere. Han kjenner ikke denne direkte nærhet. Hans virke er utenfor familien mens kvinnens virke er i hjemmet og i omsorgen for sitt barn. Fordi moren alene er et bilde på det nære, men faren er også et bilde på det fjerne, derfor valgte Kristus faren som et bilde på Gud.

Hvor nær Gud enn er i det liv han gir, så er det allikevel en uendelig avstand mellom Gud og meg. Gud er Gud og jeg er menneske. Som far er Gud både nær og fjern. Han er meg og han er en annen. Denne fjernhet fordi han også er en annen, ligger uttrykt i ordene: «som i himlene».

Ordet «himmel» er jo også et bilde. Derfor må vi ikke tenke oss himlen som en bestemt plass i luftrommet hvor Gud bor og hvorfra han ser ned til oss. Gud er overalt. Himlen er bare et bilde på at Guds væren sprenger grensene for vår egen. Gud er en ren ånd, allmektig og vis, idel kjærlighet. I dette overgår Han meg like meget som det er avstand mellom himmel og jord.

«Fader vår» — Gud er oss nær. «Du som er i himlene» — men også uendelig fjern.

P. Damian van Hoorn O.F.M.

Peter i anger. (El Greco — Nasjonalgalleriet.)

Hans Küng - en katolsk reformteolog

Blant alle de nær sagt talløse bind og skrifter som hittil er utgitt omkring konsilet, er der ett som har vakt særskilt og berettiget oppsikt i hele den teologiske verden. Det er skrevet av professor *Hans Küng*, en sveitsisk katolsk geistlig som underviser ved universitetet i Tübingen i Vest-Tyskland, og som av mange ansees som den mest lovende teologiske begavelse i tysk katolisisme siden siste krig. Hans bok, som allerede er oversatt til flere sprog, heter: «Konsilet — Reform og Gjenforening (*Konzil — Reform und Wiedervereinigung*). Den er et klokt og varmt innlegg for reform — reform på begge sider av de høye skillevegger som ennå skiller katolske og protestantiske kristne. Küng bedømmer de protestantiske kristne i et perspektiv som på katolsk grunn er like nytt som det er fruktbart. I hans øyne er de ikke kristne som skal finne «tilbake» til den ene Kirke og dens enhet, de skal — som oss katolske kristne gjennom ennå en «reformasjon» — søke frem til gjenforeningen.

Med dette for øyet blir hans bok først og fremst et inntrengende alvorsord til hans egne katolske trosfeller om den til dels drastiske reform som påligger oss — for at enheten skal bli mulig. Küng, som er utdannet ved Gregoriana-universitetet i Rom, og ble professor i en alder av bare 32 år, har utgitt sin bok med anbefalende innledninger av to kardinaler — det gir dette veltalende innlegget for selvbesinnelse en ganske særlig vekt og betydning.

Det er ikke så lett å gi en populær sammenfatning av Küng's kunnskapsrike og vektige avhandling — det må bli med et skiss av noen av denne merkelige bokens hovedtanker, i spredte trekk. Reformvilje forutsetter botferdighet, og Küng er ikke smålig i det *mea culpa* han sier på katolske kristnes vegne. «Kirken er hellig, men med vanhellige lemmer», sier *Jacques Maritain* i ett av sine skrifter, og hans trosfelle Küng sikter til annet ledd i utsagnet når han anklager sine trosfeller for kirkens «falske, selvrettferdige *splendid isolation*» fra tidens åndelige strømninger. Kirken, sier han, har talt til verden om sin ufeilbarlighet, men samtidig har den forsømt å innrømme, i all oppriktighet og ydmykhet, at den har tatt feil på områder hvor den er i høy grad i stand til å feile».

Katolikker er gjerne på vakt når talen dreier seg om reform, sier Küng — ordet har en farlig protestantisk biklang. Reform er ikke desto mindre nettopp hva kirken idag trenger. «Enhver institusjon, endog den aller helligste (som feiringen av nadverden), og enhver organisasjon (endog Roms primat) kan, gjennom de historiske prosesser som heter fremvekst og deformering, komme til å trenge fornyelse, og må da reformeres og fornyes. Ja nettopp: Jo helligere institusjonen er, desto alvorligere blir skaden og desto mer nødvendig fornyelsen.»

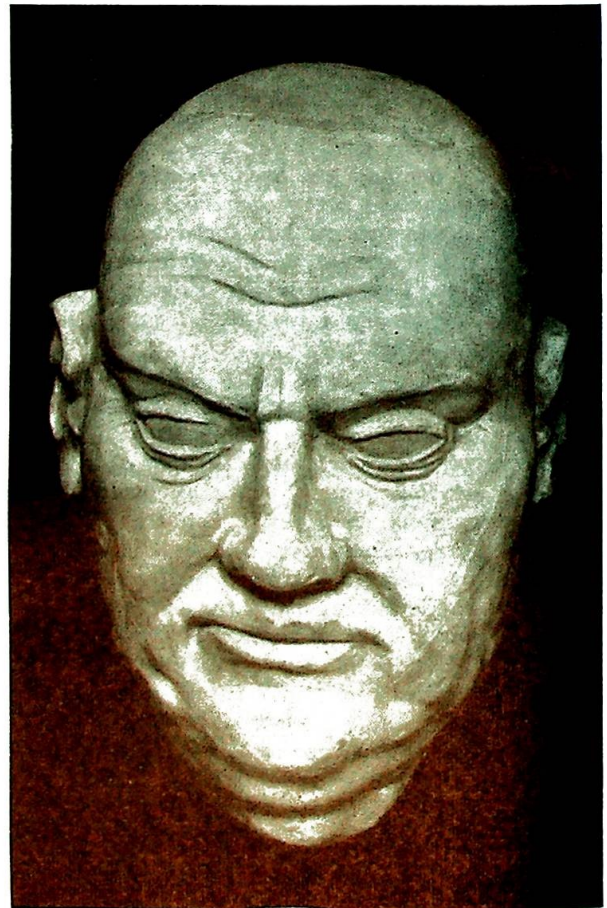
Küng understreker de sterke historiske vitnesbyrd om katolisismens evne til reform. I det 10. århundre — «et *saeculum obscurum* (svart århundre) med de verste misbruk både i kirken og pavedømmet» — frembragte klostrene, særlig det store abbediet Cluny i Bourgogne, både de åndelige verdier og mennene som gjennomførte reformen. Også før Luther brøt

seg løs fra Rom arbeidet menn som dominikaneren Vincent Ferrier og fransiskaneren Bernardin av Siena for å fornye det katolske liv innenfra. Og allikevel var en av hovedgrunnene for Vatikanets avvisende holdning overfor Luthers rop om en fornyelse at «hverken Rom eller kirkens øvrige ledelse var i stand til å forstå sin samtids åndelige behov eller begripe meningen i Luthers teologiske og praktiske krav.»

For mange protestanter synes det som om katolisismen er stivnet i arven fra middelalderen. Küng påviser hvor grundig de tar feil: Også innenfor Kirken har i den nyere tid reformen vært en virkende kraft, enten den utgikk fra jesuittene, Trient-konsilet eller paver som Leo XIII, Pius XII og Johannes XXIII. Mange av disse forandringer imøtekommer, hevder han, det som reformatorene på 1500-tallet opprinnelig tilsiktet. Det forklarer at en hos katolske historikere idag ofte finner adskillig sympati og respekt for enkelte av Luthers opprinnelige motiver.

I dette perspektiv peker Küng på betydningen av visse strømninger i moderne katolisisme: Den nyvakte sansen for Bibelens autoritet, den teologiske forståelse av *legmannens* plass og rolle i Kirkens liv og «det alminnelige prestedømme», oppdagelsen av at religiøs toleranse ikke nødvendigvis innebærer relativisme,

(Forts. neste side)

Luthers dødsmaske. Da Luther døde i 1546 var det skjedd som han ikke hadde villet: Den lutherske reformbevegelse var blitt en «mot-kirke».

I et tidligere nr. bragte vi i filmspalten en omtale av Ingmar Bergmans film «Såsom i en spegel». På bakgrunn av det vi der sa om Bergmans religiøse ambivalens, tror vi dette intervjuet med katolikken Gunnar Björnstrand — en av Bergmans foretrukne skuespillere — kan ha sin interesse for våre lesere.

Gunnar Björnstrand har spilt med i tretten av Ingmar Bergmans filmer. Senest har han hatt hovedrollen i en film vi ennå ikke har sett, nemlig «Nattvardsgästarna». Her spiller han en prest som i noen få timer, i tiden mellom to prekener han må holde, opplever en religiøs krise, mens atombomben truer i bakgrunnen. Men ellers husker en Björnstrand fra filmer som «Kvinnodröm», fra «Sommar nattens leende», og ikke minst, fra hans rolle som vebneren Jöns i «Det sjunde inseglet», den tvilende og søkende ridders materialistiske annet jeg.

Det er dette nære samarbeidet som gir Björnstrands refleksjoner over inspirasjonen bak Bergmans kunst sin særlige interesse. Vi har derfor sakset noen biter av en samtale mellom ham og «Nya Damernas Värld»:

«Ingmars filmer er alltid interessante, og en kan ikke ta feil av den religiøse søken i dem, sier Björnstrand. Men det finnes en stor mangetydighet i dem, som jeg opplever som et urovekkende innslag i mitt religiøse liv. Jeg reagerer på to helt forskjellige plan overfor disse filmene. Som kunstner er jeg fascinert av at han gjør dem nettopp slik, men som overbevist kristen uroer det meg at hans filmer aldri på samme måte som for eksempel de katolske følger en klar linje frem mot overbevisningen.

men finner sin kristne begrunnelse i respekten for samvittighetens frihet. Alt dette er faktorer som en protestant gjerne kan bedømme som en katolsk imøtekommelse av hva der var legitimt og evangelisk i det 16. århundres reformasjonsbevegelse. Det fjerner eller gjemmer imidlertid ikke bort de sider ved den katolske tro som fremdeles lenge vil synes uantagelige for protestantiske kristne, nemlig hele tolkningen av Jesu Mor og av pavens funksjon som Kirkens synlige overhode.

For Hans Küng er reform innad og enhetsvilje utad simpelthen solidariske — den sistnevnte forutsetter den førstnevnte som en helt tvingende betingelse. Her går han helt inn i den intensjon for konsilet som pave Johannes igjen og igjen har fremholdt: At vi — ikke minst av trang og kjærlighet til de kristnes enhet i verden — må sette vårt eget hus i den rette orden og vise alle mennesker av god vilje Jesu Kristi kirkes egentlige ansikt. Når det gjelder konkrete reformønsker er Küng, med den frihet som alltid har særpreget tyske teologer, ganske åpenhertig. Han håper blant annet på en definisjon av bispeembetet som gjenreiser det i sin fulle funksjon og som bremser på den strømning av romersk sentralisering som har preget katolisismen de siste hundre år. I denne sammenheng vil han gjerne at biskopene får vidtgående frihet til å ordne liturgien og gudstjenestelivet i sin

Men jeg tror Ingmar en dag kommer til å skrive en film like entydig og klar som en helgenlegende. Visst er det interessant med et kunstverk som er så fritt fabulert at hver enkelt kan gi det sitt eget innhold. Men undertiden lengter jeg etter en kunst som er like klar i sitt innhold som de gamle religiøse maleriene. Som ikke innbyr til mer enn en tolkning.»

Men foreløbig er Bergman tvileren med en enorm lengsel etter troen eller den troende med enorm tvil. Han har vist oss disse sidene av seg selv i flere av sine filmer, påpeker Gunnar Björnstrand, og kanskje tydeligere enn noe annet sted i «Sjunde inseglet». Der representeres én side av ham av ridderen, i Max von Sydows skikkelse. Han er den alvorlige søkeren, som gjennom alle tvil allikevel har et brennende håp om en dag å nå frem til Gud. Hans annen side representeres i filmen av Gunnar Björnstrand som vebneren, den desillusjonerte humanisten, som visselig fremdeles har sin kjærlighet, men som ikke venter seg noe hverken av Gud eller mennesker.

— For meg symboliserer disse to skikkelsene de to polene i Ingmar Bergmans personlighet, sier Gunnar Björnstrand. Det er jo også markert i deres forhold hvor uhyre nær de står hverandre — ridderen og hans Jöns. De er inderlig trette av hverandres selskap, men kan ikke komme fra hverandre.

«Allikevel tror jeg at de kommer til å skille lag en dag. Ingmar Bergmans religiøse søken er for ham et livsviktig spørsmål. Og en dag kommer han sannsynligvis, kanskje nettopp i sin film, til å finne svaret. Den dagen når ridderen i ham sitt mål og kan kvitte seg med den kyniske Jöns' selskap.»

(Forts. neste side)

alminnelighet overensstemmende med de lokale behov — blant annet når det gjelder anvendelsen av folkesprogene i flere av liturgiens deler. Küng ønsker også at kirkemøtet med full autoritet klarlegger legmannens plass i Kirken. Og endelig tillegger han det stor betydning at Kirken botferdig uttrykker sin anger: «Vi som lever i Kirken er ikke noen av oss skyldfri når det gjelder verdens ulykkelige tilstand idag, og våre forfedres skyld hviler tungt på oss. Det ville være en sann kristen gjerning dersom paven og konsilet uttrykte denne sannhet: «Forlat oss vår skyld! Forlat oss våre synder, særlig splittelsens synd.»

Som alle vel informerte katolske økumener anser Hans Küng det for utelukket at Vatikan-konsilets avgjørelser vil kunne føre til en forholdsvis snarlig gjenforening av katolske og protestantiske kristne. Men, skriver han, «hvis katolikker gjennomfører en reform av katolisismen og protestanter en reform av protestantismen, begge overensstemmende med Evangeliets forbilde, da behøver ikke gjenforeningen lenger fortone seg som en uvirkelig ønskedrøm, fordi Kristus og Evangeliet er ett. Gjenforeningen vil da bli hverken en protestantisk «tilbakevenden» eller en katolsk selvgjørelse, men en broderlig tilnærming fra begge sider, uten at noen av partene bevisst overlegger, på den annens vegne, hvem som har lengst å gå. Det ville være en tilnærming gjennomtrengt av nestekjærlighet og helt og fullt underlagt sannheten.»

NY KRISTUS-FILM

De fleste av oss mottar vel nyheten om en film over Jesu liv med uvilje og skepsis. Filmen har så ofte profanert det hellige, oftest utilsiktet forresten. Særlig i en rekke av Hollywoods «bibelfilmer» har en utholdelig søtladen oljetrykk-Jesus fra det forrige århundres familiebibler trådt en imøte, uten at film-makerne synes å ha hatt mistanke om hva de presterte.

Forsiktig sympati fortjener visst imidlertid den amerikanske iscenesetteren *George Stevens* — i hvert fall foreløpig. Ifølge en artikkel i ukeskriftet «Time» er Stevens (ansvarlig for blant andre den ypperlige filmen «Anne Franks dagbok») for tiden opptatt med å innspille en kjempefilm over *Fulton Oursler's* «Den største historie i verden» — en populær Jesus-biografi utkommet i USA. Han tar seg store friheter overfor Ourslers særlige behandling av stoffet, og bra er visst det.

I et intervju nevner Stevens at det ialt har vært 40 andre Kristus-filmer, «men det forekommer meg at ingen av disse filmene virkelig har skildret religion. Der har vært mer ekte religion i ikke-religiøse filmer enn i de såkalte religiøse».

Ourslers manuskript er sterkt bearbeidet av en av USA's betydelige diktere, *Carl Sandburg*. Den uunngåelige kjempehelten *Charlton Heston* («Ben Hur», «El Cid»), spiller Johannes Døperen — det lyder ikke godt, selvom rollen her er liten. Fremstillingen av Kristus er derimot betrodd Bergman-skuespilleren svensken *Max von Sydow*, som tidligere har gitt overbevisende uttrykk for alvor, fromhet og sjelsstyrke. Er dette nok? Om sin rolle uttaler von Sydow selv: «Jeg håper å fremstille Kristus på en ny måte, et maktfullt menneske uten den «barnekammer-snillheten» som søndagsskolene visst forteller oss at han hadde. Dersom kjærligheten søker retferdighet kan den ikke være «snill», og jeg tror det er en slik

Gunnar Björnstrand som Jöns i «Det sjunde inseglet».

kjærlighet denne filmens Kristus skal vise. Jeg tror også at det var en slik kjærlighet Kristus faktisk forkynnte. Kjærligheten er ikke sentimental.»

Stevens har meget bestemte planer med sin film. «Dens tema,» sier han, «er medlidenheten og menneskets godhet mot mennesket. Det er noe folk av alle trosbekjennelser trenger og ønsker. Det vil jeg omsette i et drama som ryster kinoenes vegger.»

«BARABBAS»

Barabbas fikk livet da Kristus møtte døden — da Kristus ble ført til Hodeskallestedet tumlet voldsforbryteren ut av dødscellen og blinket forvirret mot lyset — en mann hvis liv var blitt veiet mot Guds sønns, og som vel aldri kom ut av sin undring. Evangeliet tier om hva han brukte sin nådes tid til. Den store svenske dikteren *Pär Lagerkvist* har skrevet en fengslende roman innenfor denne taushet — en roman om tvilen hos et menneske hvis skjebnetråd var viklet om Guds egen finger.

I lite format, sort-og-hvitt, lavmælt fortellende og i reflekterende rytme, fotografert av en mann med sans for lysets og mørkets sprog kunne dette ha blitt en uforglemmelig film. Hollywood har som vanlig valgt det motsatte, i sin hektiske *super-production*-anstrengelse for å utkonkurrere fjernsynet. Det er en mammut-film i format, varighet, farver, lyd og emosjonelle effekter og den utelukker enhver fordypelse i det sjeleliv som hos Lagerkvist er det egentlige. Tolkeren av Barabbas, den utmerkede skuespilleren *Anthony Quinn* har knapt noen sjanse overfor et manuskript som ufeilbarlig, hele filmen igjennom, skjeler til det utvortes og overfladiske.

Forsoner en seg med at fra Hollywood må vi ikke vente noe annet, og at selv de helligste personer og begivenheter med konvensjonell respekt innordnes i dette behov for underholdning og show, er filmen materielt sett en dyktig prestasjon. Scenene fra lidelseshistorien er forholdsvis verdige, og de bredt anlagte opptrinnene i Roms Colosseum, der rikelig med ketchup-blod rinner til kino-grøssernes tilfredshet, er teknisk fremragende.

Det er svært lite Lagerkvist. Det er enda mindre Evangelium. Tilbake blir fenomenet Hollywood — og ens forhold til det.

X.

BISKOPEN AV LOURDES OPPFORDRER TIL BØNN FOR KONSILET

Biskopen av Lourdes og Tarbes, *Mgr. Pierre-Marie Théas*, som også har besøkt Norge, i forbindelse med opprettelsen av det kontemplative dominikanerinnerkloster på Lunden, har nylig sendt ut en appell til verdens biskoper, og gjennom dem til verdens katolske kristne. I de ni dagene som løper forut for den 11. februar, festen for Vår Frue av Lourdes, ber han om at verdenskirken kristne, gjennom sin forbønn for det II. Vatikankonsil, på en særlig måte virkeliggjør en usynlig enhet. «La oss sammen,» skriver han, «be om den hjertets føyelighet under Den Hellige And som gjør oss skikket til å leve hva Kirkens grunnlegger ønsker av oss. At Kirken må bli mer og mer ett, at den når videre og videre, og fremfor noen blir de fattiges kirke. At såvel i det som konsilet forandrer, som i det konsilet bevarer, må Guds ære og lovpriasing bli resultatet.»

BLIKK på TIDEN

NABO TIL DYRET

■ Vi som ferdes i strøket omkring St. Olavs kirke kan av og til gjøre oss stilltiende refleksjoner om teologi og topografi. En av våre forgjengere i «St. Olav»s redaktør-stol, den muntre Eva *Dithmer-Vanberg*, fortalte oss engang at hun før krigen ofte kom til å rusle oppover St. Olavsgate sammen med Pinsebevegelsens grunnlegger og forgrunnsfigur i Norge, pastor Thomas B. *Barratt*. Han var på vei til sin Filadelfiamenighet og hun underveis til sin katolske redaksjon, og engang bemerket hun med dansk vidd og toleranse hvor slående det var at både disse to «konfesjoner» samt Methodistenes Centralkirke og lutheranernes Menighetsfakultet faktisk lå «på samme vei». *Barratt* lo og nikket velvillig, men tok seg i det. «Aha!» sa han, «jeg gjennomskuer Dem, frue! Den katolske kirke ligger nemlig ved enden av gaten!»

Den samme mistenksomhets vind blåser unektelig også syd-fra mot Olavskirkens kneisende tårn. Ti skritt fra kirkedøren larmer trykkpressene i Adventistenes gård, der man ikke bare kan få — visstnok utmerket — kurbehandling og fysikalsk pleie, men også et illustrert månedsblad ved navn «Tidens Tale». I dets januarnummer skriver redaktøren, Karl *Abrahamson*, en artikkel om Vatikan-konsilet som i alt vesentlig bygger på våre egne konsil-reportasjer fra Rom siste høst. Den er nærmest saklig refererende — inntil følgende «konklusjon»:

«Vi kan ikke helt overse de skritt som blir tatt av den mektige Romerkirken. Profetiene i Åpenbaringsens bok så vel som i Daniels bok er så klare at vi ikke kan unngå å se oppfyllelsen av dem i det som skjer i den religiøse verden i dag. «All jorden undret seg og fulgte» denne makt (Åp. 13, 3) er i dag en kjennsgjerning.»

Det må være et lite pust av den økumeniske vind i vår tid som får redaktøren til å nøye seg med å sende oss til Bibelen, istedetfor selv å trykke den profeti som han mener gjelder den kristne hovedkirke. Her er den i sin helhet, til adventisters «oppbyggelse» og vår egen påminnelse om at der fremdeles er fanatikere til:

«Og all jorden undret seg og fulgte dyret, og de tilbad dragen fordi den hadde gitt dyret makt, og de tilbad dyret og sa: Hvem er lik dyret? Og hvem kan stride mot det? Og der ble gitt det en munn som talte store og spottende ord, og der ble gitt det makt til å holde på i to og firti måneder. Og det åpnet sin munn til spott mot Gud, til å spotte hans navn og hans bolig, dem som bor i himmelen.»

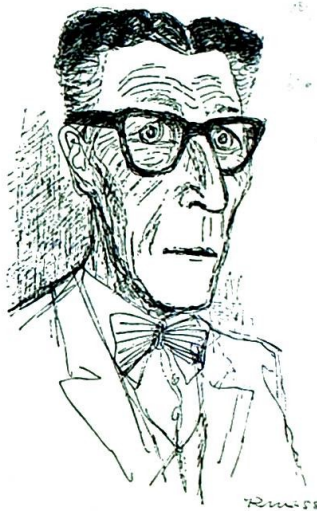
Dét er jo litt av et gufs å sende tvers over gaten til medkristne, i tider som disse. Noen «Tidens tale» er det visst heldigvis ikke, men en stille undring går unektelig tilbake over brostenene hver gang vi nå rusler ned Akersveien: Hvordan føles det egentlig å bo i Oslo med selve Dyret i Åpenbaringen til nabo?

MER PROFETIER

■ Ikke så lite «kabbalistisk» er også det syn som en mer opplyst, og dermed mer ansvarlig skribent anlegger på vår kirke. I «Morgenbladet» har forfatteren Alf *Larsen* (9. januar) skrevet en høyst personlig og original betraktning over det selvsamme Vatikan-konsil. Perspektivet er uvant, som i så meget av det Alf *Larsen* skriver: «Dette med økumenikken er, som vi siden skal se, mest et taktisk trekk. Det dreier seg i virkeligheten om en tilgrunngående radikaliserings av hele

kirkepolitikken, en radikaliserings og vulgarisering på bred front».

På dette lovende oppslag følger så en vurdering som røber hvor meget Alf *Larsen* egentlig har til felles med de biske intellektuelle på den motsatte front i norsk kulturdebatt. Hans og Helge *Krogs* generasjon har jo egentlig ofte vært dypt og lidenskapelig menneskeforaktende i sin kulturkritikk: Mennesker er — inntil bevis for det motsatte — noe humbug. Den infantile myten om den katolske kirke, som enslags klerkenes sammensvergelse til forførelse av et ulærd og godtroende legfolk, forleder ham til ganske misforståtte og malplasererte forsikringer om at han — Alf *Larsen* — nok har gjennomskuet augurenes intriger. Han er idelig tennerskjærende skepsis overfor Vatikan-konsilets reformprogram — katolisismen skal værsgod svare til hans groteske skremmebilde av «den siste autoritære bastion». Det er imot alle hans sjømerker at denne kirke appellerer til legfolket, «den absolutte åndelige uformenhets». Eller at den røber sans for noe så avskyelig «radikalt» som sosial rettferd — Alf *Larsen* har i den anledning i et par-tre artikler etablert den pussigste katalog vi kjenner over farlige «radikalere»: Den omfatter blant andre pave Johannes XXIII,

Høyre-politikeren John *Lyng*, statsminister *Gerhardsen*, kommunistformannen Emil *Løvlien* og vår egen ringe person. Kort sagt mennesker som knapt har noen annen mulighet for å trefes i denne verden enn nettopp i Alf *Larsens* apokalyptiske prosa.

Vi skal ikke undervurdere underholdningsverdien i at man også på konservativt hold dyrker fabel-litteraturen. Når Alf *Larsen* skriver om katolisisme, er han erfaringsmessig en utmerket leverandør. Hans oppfatning av konsilet som en «reductionsprocess» (!), hans tolkning av religion som noe «sjelene kan klamre sig til», hans sympati for kirkens «veldige retarderende mission» er like bizarre tanker som de store dommedagsvyer han gjør levende for sine lesere. I denne sære logikk leder trygdekassenes vederstyggelighet uvegerlig til Gog og Magog og utviklingshjelp uavvendelig til Apokalypsens fire ryttere. Norsk åndsliv har ikke siden *Macody Lund* («Trellen skal ikke lese, trellen skal bære min kuffert!») hatt en så arrogant og mystifiserende livsfjern konservatisme — og *Macody Lund* var morsommere.

Sekterisk er han også. «Hvilken ny åndelig impuls skal vende dette dystre verdensløp?» spør Alf *Larsen* til slutt retorisk i sin artikkel om Vatikan-konsilet. Gjett én gang. Vi antar svarordet begynner med A.

SKJEV BEGRUNNELSE

■ Ellers bidrar Alf *Larsens* vanlige forum og livorgan «Farmand» også på sitt eiendommelige vis til å mildne all denne menneskelige vinterkulde (12. januar). Bladet har, trolig under store tvil og sjelekvaler, dristet seg til å betro leserne at det finner Sør-Afrika-unionens *apartheid*-politikk overfor de farvede — nåja uheldig.

Vi kan være enig med bladet i at norske protester og boikottaksjoner mot undertrykkere har en merkelig evne til å forvandles til kulturreiser og vennsksaftener når bare diktaturet har den rette østlige farve. Men vi setter unektelig et

*Sigrund Undsets
middelalderdikt-
ning har fortsatt
å leve, verden
over, etter hennes
død. Som alle store
diktere hadde hun
rørt ved det tidløst
menneskelige.*

Undsetiana

«**B**indestreken» heter et månedssblad for litteratur som utgis av Bokklubben, og redigeres av Øystein Øystå. Det er noe mer enn en vanlig reklame-trykksak for et fikst bok-foretagende. I anledning av at Sigrund Undset's «Kristin Lavransdatter» her kommer i en lenge ventet billigutgave, bringer «Bindestreken» et nummer (11) sterkt preget av middelalder-romanenes dikter. Redaktøren har samlet litt morsomt og forholdsvis ukjent stoff fra de fire verdenshjørner, blant annet et spontant svar Sigrund Undset allerede i 1910 sendte et ukeblad, på spørsmålet om hvordan hun kom til å skrive en historisk roman.

«Ja hvordan det gaar til at man kommer til at skrive noget, skal man vel alltid ha vondt ved at si. Men historie har alltid interessert mig. Og det sterkeste indtryk, jeg nogensinde har faat av en bok, tror jeg nok var, da jeg i 10-aars alderen fik

tak i Njaals saga. Det var en sommer i Trondheim, — den samme sommer hvor jeg følte for første gang og sterkest, hvor skjøn sommeren er i Norge. — Om vinteren slugte jeg hele N. P. Petersens utgave av sagaerne. Siden har jeg rigtignok ikke læst dem, før jeg begynte at søke formen for Fortællingen om Viga-Ljot og Vigdis. — Motivet er variert i et utal av folkeviser — hævnersønnen. Det lokket mig at se motivet sat paa spidsen. En dag var fortællingen færdig. Den maatte lægges hen til en anden tidsalder. Den tidlige middelalder følte jeg mig sikker paa at jeg forstod. Der ligger det rent og uforanderlig menneskelige bart — samfundsformerne er saa enkle, at individet faar vokse og utfolde sig frit. — Der er jo andre tidsaldre, hvor likesom alle mennesker synes overskygget av en aandstrømning, der har grepet hele samfundet. Og denne aandstrømning, den har faat utvikle sig, bli avsluttet, visne, dø bort og gi næring til nye aandretninger. Disse tider er det vel umulig for den, der er fostret op i andre tiders aand, at gi et sanddru billede av. For mig er for eks. reformations-tiden, rokokoen, hele det nittende aarhundrede slike tidsepoker. Og den form — stilen — disse tidsepoker skapte sig, er avsluttet og færdig. Barn av en anden tid kan efterherme den, ikke opta den i sig.

Middelalderens stil er ikke den størknede skorpe om et avdødt tankeliv. I islandske sagaer, i danske ridderviser, i tysk minnesang, har de menneskelige følelser og tanker, som er til alle tider, faat fast og koncis form og kunstnerisk uttrykk. Ganske visst, man skal og kan ikke prøve paa at skrive saga eller ridderviser eller minnesange. Men skaller man av sig det lag av forestillinger og tanker, som spesielt tilhører ens egen tid, så trær man like ind i middelalderen og ser livet fra den tids synspunkt — det falder sammen med ens eget. Og forsøker man koncist at gjengi, hvad man har set, saa blir formen uvilkårlig besleget. Og man skriver som en samtidig.

Man kan jo bare skrive romaner fra sin samtid.»

I Danmark er nylig «Olav Audunssøn» kommet i oversettelse — hittil har danskene holdt seg til den norske utgaven. Utgivelsen frisker opp danske kritikeres møte med dette andre av Sigrund Undsets monumentale romanverk, og blant artiklene merker en seg ikke minst en velskreven betraktning av *Jørgen Bukdahl* i «Kristeligt Dagblad». Den er et eksempel på at en kritiker som til tider både kan være ukri-

meget stort utropstegn i marginen ved «Farmand's» «begrunnelse» for at det tar avstand fra *apartheid*:

Apartheid — eller «separate development» — er ingen «hyggelig» løsning på Syd-Afrikas dilemma, og «Farmand» tar avstand fra denne politikken, både av prinsipielle grunner (den innebærer politiske og økonomiske reguleringer av sosialistisk omfang) og praktiske grunner (reguleringer og tvang spiller i det lange løp fallitt). Men der finnes ingen «hyggelig» løsning på Syd-Afrikas dilemma; å erkjenne dette er en minstebetingelse for overhodet å kunne diskutere problemene der.

Kjære — mangler der ikke her, ved siden av de «prinsipielle» og de «praktiske» grunner som forretningsbladet har funnet frem til, de *menneskelige* grunner som, for alle andre betraktninger blir aktuelle, gjør *apartheid*-politikken til en fornærmelse mot menneskeverdet?

VED NYTTÅRET

■ En rundspørring ved årsskiftet, arrangert av København-avisen «Kristeligt Dagblad» (31. desember) og med temaet «Hvad er vor tids største udfordring?» har lokket endel gode svar ut av deltagerne. Blant dem er to nordmenn, Arnulf *Overland* som maler en viss sort majestetet truende på veggen over

befolkningsekspløsjonen og den manglende forsvarsviljen i Vesten, og forlagsdirektør Henrik *Groth*, som uttaler:

«Da man mot slutten av forrige århundre oppdaget at sannheten var relativ og absolutt rett en fiksjon, trakk man den feilaktige slutning at man kunne tillate en svekkelse av våre *bestrebelse* henimot disse uopnåelige mål. Denne utvikling ble videre befordret av den almindelige avkristning i den vestlige verden og av den almindelige makt-filosofi i øst.

Den største utfordring i vår tid er derfor:

Hva kan erstatte kristendommens absolutte moralnormer — eller: er det mulig og ønskelig å gjenreise den kristne tro?

Jeg er ikke selv kristen, men tviler på om den økende halvdannelse i verden klarer å rekonstruere begreper som ære og sannhet uten en metafysisk forankring.»

Det er redelig tale. Og mon den ikke nettopp i sin tilståtte tvil og villrede har mer å si mennesker, ikke minst *unge* mennesker, enn den ha-stemte og uintelligente human-etiske retorikk «tro på mennesket» og «tillit til livet»? Det er rent ut så man anbefaler Kristian *Horn* og Gabriel *Langfeldt* å tinge den fortreffelige og formsikre taleren Henrik *Groth* som predikant ved neste «borgerlige konfirmasjon». Hva vi tidligere har lest fra seremoniene i Rådhuset tyder nemlig på, at hva bevegelsen trenger sårest, er — bokstavelig talt — vekkelse!

Frater Candidus.

tisk og snuble i sin egen idé- og ordrikdom, også kan skrive glimrende om det som har grepet ham:

«Sigrid Undset vedblev alle dage at være realist i sin kunstform, borende psykolog og uræd iagttagelsesmenneske. Og hun lod sig ikke standse på halvvejen af de illusioner og drømmerier, der tildækker tilværelsens afgrunde. Også således hagede hun mod det absolutte, enten det førte hende til de mørke skakter eller op under stjernerne. Virkelighedsmodet er hendes digtnings patos; ræd for mørkets magt var hun aldrig, og der var ikke den troldskov i sindets dybder, hun ikke vovede sig ind i. Realist, naturalist, ja, men hun fører sin erkendelse til bunds, uden noget humanistisk håb. Hun kan minde om Kierkegaard; hun er en grubler over eksistensens problemer, dens modsigelser og modsætninger, dens fortvivlelse over ikke at være sig selv — og over at være sig selv...»

Flammen i «Olav Audunsson», skriver Bukdahl, brenner ikke så høyt og praktfullt for øynene som i «Kristen Lavransdatter». Men denne boken er dyper, «merket av et selvoppgjørs skjulte pasjon». Og han fortsetter:

«Det forklarer, hvorfor og hvordan denne realist og klare hjerne med sterke rationalistiske anlæg blev katolik; der er mere selvbiografi i Olav end i Kristinskikkelsen, i virkeligheden er han hendes skriftemål; hans blodspor i virkeligheden er hendes, hans byrder har hun båret — naturligvis er han en fantasifigur sat ind i et middelaldermilieu, men skildringen af hans eksistenskamp har de stigmata, der røber, at de er en refleks af hendes. Eller man kan sige det på en anden måde: ved at opbyde al sin psykologiske realisme vil hun gjennom ham prøve, hvor meget et menneske kan tåle af skuffelser, nød og lidelser her i tilværelsen inden det bryder sammen i en innsigt i dens absurditet, dens misforhold og modsigelser og derfor må forhærde sig som Sisyfos, der stadig får stenen, han ruller op, i hovedet — eller gribe til et rige, der ikke er af denne verden. I grubleriet, der ligger bag hendes realistiske verk, er dette hendes »sygdom til døden«.

I denne roman, der utkom i 1925, findes i sandhed på nordisk grund, hvad man i dag kalder existentialisme, hvis filosofi Sartre omsatte i romaner og skuespil. Og hvor langt dybere og mere rystende er skildringen af Olavs eksistenskamp ikke end Sartres afsløringer af menneskenaturens natside, der med sine rædselskabinetter i »Bag lukkede døre« ofte minder om den genre, man kalder gysere, de kan chokere, men de griber og ryster ikke; så rædselsfuldt er livet ikke — det er meget værre i sin eksistenspine, når det går på livet løs; og dybere skakter i sjælelivet end Sartre aner noget om, afdækkes i en tilværelse, hvor ormene stinger og syndens sold er døden.»

Til slutt kan det være nevneverdig at «Kristin Lavransdatter» nå også er utkommet i Sovjet-Russland. Hvordan reagerer så russerne på denne bund-kristne romanen? I «Friheten» refererte nylig signatøren M. N. (magister *Martin Nag*) en forhåpentlig ikke altfor representativ russisk anmeldelse av romanen, som er utkommet på det russiske statsforlaget «Goslitisdat». Anmeldersken, N. *Djakonova* strever åpenbart svært for å anlegge en «sosial» bedømmelse, og hvor Sigrid Undsets anliggende gjør dette for meningsløst, faller hun i nokså hjelpelese banaliteter:

«En bok om en uutslukkelig tørst etter lykke... «til ære for jordelivet», — slik konkluderer N. *Djakonova* sin begeistrede anmeldelse.

Undset selv hevder at alle ulykker som møter Kristin, er en hevn for hennes — frivillige og ufrivillige — synder, og at hun bare kan vinne fred ved fullstendig å motstå verdslige fristelser. «Men hele strukturen av romanen forkaster denne idé», sier *Djakonova*. For Undset er så tro mot virkeligheten at hun i praksis viser at de forhold som bryter Erlend og Kristin ned, ikke er av mystisk, men av en reell karakter. Det er heller ikke mystiske åpenbaringer Kristin søker, når hun til slutt går

i kloster; men hun vil ha et tilfluktssted, efter at alt og alle har skuffet henne.

Djakonova sammenfatter: «Den allmenne atmosfære av åndelig forfall i en epoke da den tidlige feudalisme var i en krise, er gjengitt i bemerkelsesverdig tilforlatelighet». *Djakonova* fremhever hvor kyndig Undset var: «Hver detalj hos forfatterinnen er fysisk følbart og inngir en urokkelig tillit... Detaljene fra dagliglivet har ikke bare en psykologisk, men også en sosial betydning».

Forholdene i Norge var mer demokratiske enn i andre land i samtiden: «De beste av heltene hos Undset utmerker seg med sin særpregede demokratiske holdning (demokratisme)».

Undset forskjønner og idealiserer ikke, når hun i tillempet sagastil skildrer den rå virkelighet. Og selv om hennes mennesker ikke møtes — i varig lykke, henfaller hun ikke til en nihilistisk tro på det meningsløse i all menneskelig streben. Hennes fullblods naturlighet gjør at selv det tragiske ikke blir pessimistisk.

Det ambivalente hos Undset har sin rot i at en nøktern rasjonalist og en troende katolikk, en mystiker kjemper mot hinannen i én og samme person. Men likevel har Undset evnet å skape en helhet, der sosiale og idémessige faktorer går opp i hverandre, — dette er den sterke side ved hennes måte å oppfatte verden på.

Så blir hennes roman en protest mot virkelighetsflukt. Romanen er en høysang til jordelivet, til skjønheten i naturen, til den sunne ungdommelighet. Og en uforglemmelig poesi ånder ut av beskrivelsene av natur, arbeidsliv og familieliv, slutter *Djakonova*.»

UTLANDET

NYE SIGNALER FRA SPANIA

Spania er i ferd med å foreta en grundig revisjon av sin holdning til religionsfriheten. Det er konklusjonen på en interessant artikkelserie som *Catholic Herald's* utsendte medarbeider, *Hugh Kay*, offentliggjorde i sin avis kort før jul.

Hittil har den spanske lovgivningen angående de ikke-katolske kristne trossamfunn vært meget streng. Måten

Pastor d'Auchamp's Rejser 1963.

13/5—5/6	1—24/7
Kbh. Ravenna Rom Assisi	Kbh. Ravenna Rom Assisi
d.Kr. 1.200	d.Kr. 1.200
8—31/7	9—28/9
Kbh. Rom Assisi	Kbh. Rom Assisi
d.Kr. 1.135	d.Kr. 1.000

Med alle Grupper følger kyndig historisk og religiøs Leder.

Oplysninger og Program:

Revisor E. Scharitz, Ø. Farimagsgade 18, København Ø.

den har vært praktisert på, har dertil ikke sjelden bidratt til å understreke ytterligere dens intolerante karakter.

Lokale myndigheter har latt en rekke protestantiske gudshus midlertidig stenge, man har aldri fått gjenåpnet det protestantiske seminar i Madrid, protestantiske bibler er blitt beslaglagt, og så videre. Eksemplene mangler ikke.

Den spanske regjering er imidlertid på den annen side blitt smertelig klar over at denne politikken skader Spania umåtelig i utlandet. Samtidig er det i ferd med å skje en reell mentalitetsforandring i landet, ikke minst innen ledende politiske skikt — en forandring som langt fra bare er diktert av opportunistiske motiver: Der hersker en reell vilje til å åpne seg for det øvrige Europa og tre i nærmere kontakt med det. Den spanske utenriksminister, Castiella, er en av de drivende krefter i denne politikken, og det har nå lyktes ham å nå frem til å fremlegge et utkast til en ny lov, som er ment å føre til en vesentlig bedring av de spanske protestanters status. Samtidig hevder Castiella, i et lengre intervju med Hugh Kay, at han personlig har vært i stand til en rekke ganger å få opphevet diskriminerende tiltak iverksatt av lokale myndigheter — i ni av ti tilfelle har han således kunnet få gjenåpnet lukkede kapeller.

Den nye lovgivningen vil bety et vesentlig fremskritt på tre punkter. For det første — og dette er i de spanske protestanters øyne det viktigste — de protestantiske samfunnene vil få legal status som juridiske personer, med tillatelse til å besidde eiendom. Hittil har all protestantisk eiendom måttet stå i utenlandske selskapers navn. Et annet viktig punkt er ekteskapene: Herefter vil frafalne katolikker få rett til å inngå sivil ekteskap med protestanter — altså inngå et gyldig protestantisk ekteskap. Dette har hittil vært praktisk talt umulig. Endelig garanteres de protestantiske skoler, og retten til å utgi egne bibelutgaver.

De spanske protestanter utgjør en forsvinnende minoritet. Dertil kommer at de er splittet i en rekke samfunn, noe som vanskeliggjør forholdene: Ved siden av ansvarlige institusjoner som den spanske reformerte kirke, har man de vilt proselytiserende sekter. På deres propaganda vil lovgivningen fremdeles sette en bremse. Man vil ikke, heter det, tåle en propaganda som bygger på blasfemi og ondsinnet bakvaskelse. Det er også dette siste forholdet som sikkert har gjort den spanske geistlighet skeptisk overfor religionsfriheten — den kjenner svært ofte protestantismen bare i dens mest outrerte og mest antikatolske form.

Nå kan den reformvennlige del av den spanske regjering imidlertid i økende grad støtte seg på geistlig forståelse av hva saken gjelder. Jesuittenes tidsskrift *Razon y Fé* har således uttalt seg positivt for religionsfrihet, og en del biskoper støtter også dette synet. Selv har Castiella forelagt sine planer for Johannes XXIII, hvis godkjenning han uten vanskelighet har oppnådd. Eftersom Vatikankonsilet til høsten kan ventes å vedta en prinsipperklaring om dette spørsmålet, er det imidlertid mulig at den spanske loven, for å bli akseptert også av de mer konservative biskoper, vil måtte vente med å bli satt ut i livet til da. Så vidt utenriksminister Castiella.

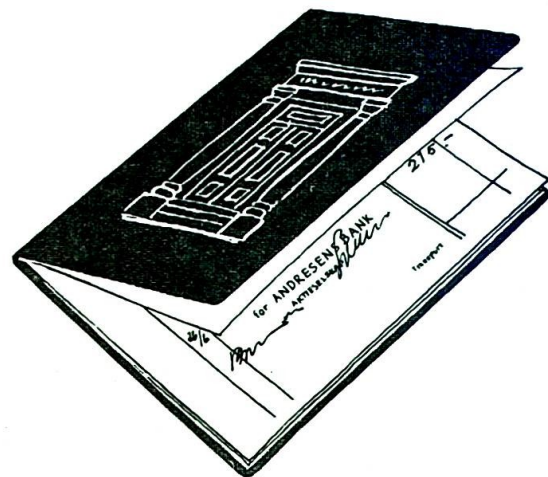
GRAMMOFONPLATER

Innspillinger med gregoriansk, byzantinsk o.a. liturgisk musikk, folkemusikk, og plater med blokkfløyte og barokkinstrumenter ankommer i tiden fremover.

Be om lister! Kom innom og få prøvespilt en ønskeplate.

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersv. 5, Oslo.
Tlf. 42 31 70. Åpen til kl. 16, lørdager til kl. 14.

Ved DÅP eller KONFIRMASJON

En BANKBOK er
DEN BESTE GAVE

ANDRESEN'S BANK
AKTIESELSKAP
OSLO

Til hyggestunden
hører
en god tobakk...

TIEDEMANN'S GUL
er gull verd!

FINNLAND**Første finske messebok.**

En finsk-latinsk messebok har for første gang sett dagens lys. Messeboken er ikke fullstendig, men inneholder søndagsmessenes tekster, foruten de viktigste helgenfester. For den lille katolske minoritet i Finnland er dette en viktig begivenhet, idet det praktisk talt ikke finnes katolske bøker på finsk.

TOGO**Katolsk president myrdet.**

President Sylvanus Olympio av Togo,

som nylig ble myrdet, var en av Afrikas fremste katolske statsmenn. Han var en ivrig forkjemper for sitt lands uavhengighet og viste seg derefter som en liberal og klok leder. Han var med å sørge for at landets forfatning kom til å bygge

på et religiøst grunnlag. Hans hustru er formann for det katolske kvinneforbundet i Togo.

<p>Bergens- firmaer</p>	<p>1/5 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel</p> <p>BERGEN</p> <p>Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 482</p>	
<p>HOPSDAL & DAHL A/S Aut. Installatør, Radio- og Utstørsforretning TORNØEGÅRDEN - BERGEN</p>	<p>K. & J. SOLHEIM Kjøtt - Pålegg - Delikatesser Egen Pølsefabrikk Solheimsgt. 25 Tlf. 99 016 Bergen</p>	<p>A. K. EGGE A/S Frukt og grønnsaker En gros</p>
<p>Johan H. BENZON A/S En gros - Telefon 10106</p>	<p>Våre bekjente Myhre Heiser leveres over hele landet.</p> <p>JONAS MYHRE BERGEN JONAS MYHRE A/S OSLO A/S MYHRES MASKININDUSTRI BERGEN - OSLO</p>	
<p><i>Eches Færvehandel</i> NYGÅRDSGT. 4</p>	<p> All slags skadeforsikring</p> <p>ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»</p>	
<p>KJENTE FREDRIKSTAD- FIRMAER</p>	<p>Norske Fina 1/5 Bensin - Petroleum - Fyringsoljer - Smøreoljer FREDRIKSTAD TLF. 5 820 TØNSBERG » 12 371</p>	<p> Tlf. 1662 - 2062</p>
<p></p>	<p>FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK Andresen & Müller</p> <p>Mek. verksted — Blikkeballasje og metallvarer av enhver slags — Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed — Isenkramartikler — Elektrisk og Autogensveising — Stanseartikler</p>	<p>EDVARDSEN & NORHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 1220 - Fredrikstad</p> <p>ØSTFOLDMEIERIET Avd. Fredrikstad</p>
<p>KLEMET JOHANSEN Fredrikstad Begravelsesbyrå Farmannsgt. 10 - Tlf. 3062 1885 75 år 1960</p>	<p><i>Andr. Panne</i> Kontormaskiner - Kontorutstyr Storgt. 4 - Fredrikstad Tlf. 2945</p>	<p><i>Sko</i> BJARNE AARUM Fredrikstad</p>

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

Joh. Weydahl & Co

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE
og
HERMETIKK
en gros

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Over til Kombinert!
Forsikringen som gir den beste
beskyttelse når skader inntreffer.

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00

OSLO

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo

Telefon 33 18 34 - 33 32 37

Jens J. Andersen
OSLO - CENTRALBORD 68 14 90
Beste leverandør av
Kjøtt-Flesk-Pølsevarer

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

WISBECH
ANVENDTELEKNA

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

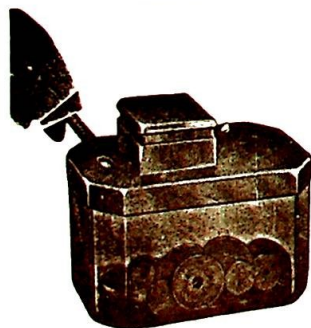
Melitta

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvei 23, Grefsen

Tlf. 21 18 32

SØREN HANSEN
Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo

Telefon 33 77 34

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90